

BRAČNE VEZE OBITELJI KORODŠKI

Pitanje braka bilo je važno u životu svake plemićke i velikaške obitelji jer je sklapanjem braka dolazilo do povezivanja s drugim obiteljima, ali isto tako, brak je mogao biti i posljedica veza koje su među obiteljima već postojale. Promišljeno sklapanje brakova omogućavalo je ujedno i teritorijalno širenje, što je karakteristično i za plemićku i velikašku obitelj Korodški, koja predstavlja jednu od najznačajnijih obitelji u razdoblju kasnog srednjeg vijeka u Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu. Po muškoj i ženskoj liniji, Korodški su se bračnim vezama povezali s utjecajnim plemićkim obiteljima kao što su Moslavački, Voćinski, Nemetinski, Gorjanski, Perényi te rodovima Péc i Bánca. Odabir bračnog partnera ukazuje na društveni i gospodarski status same obitelji te na njene političke interese. Bračne veze nisu bile samo pitanje statusa, već i temelj političke suradnje među pripadnicima plemićke obitelji Korodški i obitelji s kojima su se povezivali kroz brak.

***Ključne riječi:** 13.-15. stoljeće, Ugarsko-Hrvatsko Kraljevstvo, obitelj Korodški, kasni srednji vijek, bračne veze*

Monika Brkanić

Fakultet hrvatskih studija
Sveučilišta u Zagrebu
HR-10000 Zagreb
Borongajska cesta 83d
brkanic.monika@gmail.com

Prethodno priopćenje
UDK 929Korogyi, obitelj
94(436+439)

UVOD

Brak je jedan od temeljnih aspekata u životu svake plemićke obitelji. Sklapanjem brakova plemićke su se obitelji povezivale, no brak je katkad bio i potaknut vezama koje su već postojale između obitelji. S kime su članovi pojedine obitelji sklapali brakove dobar je pokazatelj njihova gospodarskog, ekonomskog i društvenog statusa te političkih interesa.¹

Prema genealoškim podacima obitelj Korođski u širem smislu potječe od Keleda ili Kleta, kojeg povijesni izvori spominju jedino posmrtno te o njemu nema mnogo podataka. Poznato je da je imao sinove Ladislava I., Filipa I. i Grgura. U širem smislu obitelj Korođski potječe od Filipa I., dok njihovi najbliži rođaci Seglački vuku podrijetlo od Kletova drugog sina Ladislava I.² Pridjevnik Korođski dolazi od posjeda Korođvar, na kojem su pripadnici obitelji u 13. stoljeću podignuli nizinsku utvrdu, čiji se ostatci nalaze južno od Osijeka. Pripadnici obitelji istaknuli su se brojnošću, državnim i crkvenim funkcijama te vojnim aktivnostima koje su njezini članovi obnašali u Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu.

Tijekom proučavanja bračnih veza naglasak je stavljen na dva aspekta sklapanja brakova, odnosno utvrđuje se iz kojih su obitelji dolazile žene koje su brakom ušle u obitelj Korođski, ali i u koje su obitelji i rodove odlazile kćeri iz obitelji Korođski.

Rad se temelji na povijesnim izvorima kao što su darovnice, oporuke i kupoprodajni ugovori te na rezultatima hrvatske i mađarske historiografije. Iako tema dosad nije obrađivana na ovaj način, podaci o ženidbenim vezama mogu se pronaći u pregledima povijesti same obitelji.

PRVI PRIPADNICI OBITELJI

Prva poznata ženidbena veza u obitelji Korođski bila je ona Kleta i Mache. Macha se u povijesnim izvorima spominje nakon Kletove smrti u listopadu 1243. godine vezano za prodaju posjeda Orljavac u Požeškoj županiji ostrogonskom županu Vincentu iz roda Bánca.³ Iz isprave se može zaključiti da je Klet s Machom, osim trojice sinova, imao i kćer koja je bila u braku s ostrogonskim županom Vincentom.

Iako nije izravno povezana s obitelji Korođski, povijesni izvori bilježe i neke podatke o Kletovoj sestri Chen. Ona je bila u braku s Petrom Aporom, o čemu svjedoči isprava iz srpnja 1259. godine, kada se između nje i sinova kneza Kleta vodio spor oko djevojačke četvrtine (*quarta sua matris*) i

majčina miraza (*dota matris*).⁴ Chen je u ispravi oslovljena kao *nobilis matrone* Chen, udovica Petra Apora (*relicte Petri Comitis, de Opor*), kći magistra Filipa (*filie Magistri Philippi*) i sestra kneza Filipa (*sororis Comitis Phylippi*).⁵

VEZE S OBITELJI PÉC, TREUTUL I GORJANSKI

Kletov sin Grgur nije imao muških nasljednika, nego samo kćer Jolantu, koja je bila udana za kneza Ladislava, sina Servusdeya, od roda Péc.⁶ U studenome 1290. godine Grgur Korođski sastavio je oporuku u koju je bila uključena i njegova kći Jolanta.⁷ U ispravi svoje posjede ostavlja braći Filipu I. i Ladislavu I., ali u oporuku uključuje i kćer Jolantu kojoj ostavlja utvrdu Orljavac s pripadajućim dobrima, i to kao djevojačku četvrtinu.⁸ Oporukom je utvrđeno da ako mu kći umre bez nasljednika i Orljavac s utvrdom pripao bi njegovoj braći, a ako on tijekom života dobije još nasljednika, on bi naslijedio Orljavac s utvrdom, a kći Jolanta ostala bi bez nasljedstva. Jolanta je oporukom dobila sve slugu i sluškinje svojega oca Grgura, bilo da ih je sam stekao ili da ih je dobio kao miraz od njezine majke.⁹ Ugarsko-hrvatski kralj Andrija III. 28. listopada 1291. godine potvrđuje ispravu Pečuškog kaptola, i to na zahtjev Ladislava od roda Péc.¹⁰ Naime, kako Grgur nije imao više sinova, Ladislav si je htio osigurati utvrdu Orljavac koju prema oporuci dobiva Grgurova kći Jolanta, odnosno njegova žena.

Jolanta s Ladislavom nije imala muškog potomstva, nego dvije kćeri: Katarinu, udanu za požunskog župana Nikolu Treutula, te drugu kćer, nepoznata imena, udanu za Andriju Gorjanskog.¹¹ Katarina i Nikola Treutul u braku su dobili sinove Ivana, Stjepana, Ladislava, Nikolu i Franju.¹² Nikola Treutul (mlađi) sa Stjepanom I. Korođskim obnašao je dužnost mačvanskog bana od 1394. do 1397. godine.¹³

Grgurova kći Jolanta spominje se i u ispravi objavljenoj 10. svibnja 1340. godine kao udovica Ladislava de Nevna.¹⁴

¹ Karbić, Marija. *Rod Borića bana*. SlavonSKI Brod: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, 2013. Str. 103. Karbić, Damir. *The Šubići of Bribir. An Example of the Croatian Noble Kindred*, doktorski rad. Budimpešta, 2000.

² Andrić, Stanko. *Korođski, Kórógyi* // Hrvatski biografski leksikon. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslava Krleža, 2009. Sv. 7. Str. 632–635. Engel, Pál. *Közepkori magyar genealógia. Magyarországi világi archontológiája 1301–1457, Kórógyi* (CD-ROM). Budimpešta: Arcanum Adatbázis Kft., 2001.

³ MNL, OL, DL 33703, Smičiklas, Tadija. *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*. Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije IV. Zagreb: JAZU, 1906. Str. 203, 218. Kukuljević-Sakcinski, Ivan. *Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII., 24* (1240–1248). // *Starine JAZU XXIII*. Zagreb: JAZU, Str. 223.

⁴ Fejér, Georgius. *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis IV/2*. Buda: Typis Typogr. Regiae Universitatis Vngaricae, 1829. Str. 519. Kukuljević-Sakcinski, Ivan. *Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII., 27* (1256–1279). // *Starine JAZU XXVI*, 1895. Str. 27.

⁵ Fejér, Georgius. *Nav. dj.* (CD IV/2), str. 519.

⁶ Smičiklas, Tadija. *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*. Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije VII. Zagreb: JAZU, 1909. Str. 54. Engel, Pál. *Nav. dj.* (KMG: Kórógyi).

⁷ MNL, OL, DL 259492, Smičiklas, Tadija. *Nav. dj.* (CD VII), str. 7–9. Ipolyi, Arnold; Nagy, Imre; Véghely, Dezső. *Hazai okmánytár. Codex diplomaticus patrius VI*. Budimpešta: A Magyar Tudományos Akadémia, 1876. Str. 370–373. Kukuljević-Sakcinski, Ivan. *Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII., 28* (1280–1295). // *Starine JAZU XXVII*. Zagreb: JAZU, 1896. Str. 147–148.

⁸ MNL, OL, DL 259492, Smičiklas, Tadija. *Nav. dj.* (CD VII), str. 371. Wertner, Mór. *Család történeti adalékok. I. Az első Kórógyiak* // *Turul* 10 (1892), str. 167.

⁹ MNL, OL, DL 259492, Smičiklas, Tadija. *Nav. dj.* (CD VII), str. 8. Ipolyi, Arnold; Nagy, Imre; Véghely, Dezső. *Nav. dj.*, str. 372.

¹⁰ Smičiklas, Tadija. *Nav. dj.* (CD VII), str. 53–54. Ipolyi, Arnold; Nagy, Imre; Véghely, Dezső. *Nav. dj.*, str. 370. Kukuljević-Sakcinski, Ivan. *Nav. dj.* (Regesta documentorum, 28), str. 147–148.

¹¹ Seletković, Petar. *Plemićki posjed Nevna u srednjem vijeku*. // *Scrinia Slavonica* 18 (1) (2018), str. 36. Jozić, Mijo. *Obitelj grofova od Korogja* // *Vjesnik županije Virovitičke* 21 (1912), Poseban prilog, br. 23.

¹² Pál Engel. *Nav. dj.* (KMG: Treutel (nevna)), Seletković, Petar. *Nav. dj.*, str. 37.

¹³ Pál Engel. *Nav. dj.* (Macsó bán (banus Machoviensis)).

¹⁴ MNL, OL, DL 3308, Smičiklas, Tadija. *Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae*. Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije X. Zagreb: JAZU, 1912. Str. 549–551. Nagy, Imre. *Anjoukori okmánytár. Codex*

Tada je darovala neke svoje posjede Emeriku, sinu Petra de Juana, zbog njegove vjerne službe Andriji Gorjanskom i njegovim sinovima, nakon smrti Andrije, ali mu ih i prodaje za 50 maraka. Ona to daruje zbog svoje veze s Andrijom i njegovim sinovima jer joj je on zet, a oni unuci.¹⁵

Grgurova braća Ladislav I. i Filip I. posljednji se put spominju upravo u njegovoj oporuci iz 1290. godine. Nije poznato kada su umrli, a nisu dostupni ni ostali detalji iz njihova života jer su isprave iz ovoga razdoblja poprilično oskudne. Poznato je da se Ladislav I. ženio dva puta. S prvom suprugom imao je sina Ivana, a s drugom je dobio sinove Filipa I., Demetrija I. i Ladislava II.¹⁶ To je jedina poznata bračna veza obitelji Seglački. Naime, Ivan I. Seglački, Ladislavov sin, sa svojom je braćom pred Pečuškim kaptolom darovao maćehi posjed Tizin (Thyuzen) u Vukovskoj županiji sa svim pripadajućim dobrima da prehrani malodobne sinove dok ne postanu punoljetni i ne provedu novu podjelu posjeda.¹⁷ Isprava svjedoči da je Ladislav I. s drugom ženom imao tri poznata sina (Magister Johannes filius Comitis Ladislai filij Cleti, vna cum fratribus suis carnalibus et non uterinis personaliter...¹⁸).

S rodom Péc bila je povezana i kći Lovre Korođskog, sestra Filipa III., kojoj se ne zna ime. Ona je bila udana za magistra Apora, sina Lukačija de Tadenka od roda Péc, te je 8. lipnja 1351. godine sa suprugom i sinovima Petrom i Ivanom darovala redu pavlina svoj vinograd u selu Potacs, čiji se samostan nalazio u blizini.¹⁹

FILIP III. I POVEZANOST S MOSLAVAČKIMA

Kletov sin Filip I. iza sebe je ostavio sinove Lovru I., Filipa II. i Ladislava I.²⁰ Lovro Korođski imao je sina Filipa III. i već spomenutu kćer, dok je Ladislav I. imao samo sina Demetrija II.²¹

Iz povijesnih izvora poznata je bračna veza Filipa III. Korođskog. On je bio oženjen kćeri Egidija iz roda Moslavačkih, o čemu svjedoči isprava iz 1313. godine, kada se Filip III. ujedno prvi put pojavljuje u povijesnim izvorima.²² Naime, tada mu je Egidije Moslavački, sin Grgura Moslavačkog, kao svojem zetu (Philippo, genero nostro, filio Magistri

Laurentii, filii Philippus) oporučno ostavio posjed Sonta u Bačkoj županiji²³ sa svim pripadajućim dobrima.²⁴

Filip III. imao je sinove Filipa IV., bugarskog bana Ladislava II., poznatog mačvanskog bana Stjepana I. te Lovru II. Da se Filip III. ženio dva puta i da je s drugom ženom imao sina Stjepana I., svjedoči isprava od 20. siječnja 1352. godine, kada je Filip III. već bio pokojni.²⁵

ŽENIDBENE VEZE MAČVANSKOG BANA STJEPANA I. I NJEGOVA SINA STJEPANA II.

Stjepan I. Korođski, poznati mačvanski ban, bio je oženjen djevojkom iz pečuškog okruga (domicellam Quinqueecclesiensis dioec predictae)²⁶, koja se u izvorima samo navodi kao banissa de Vezén. Kako se pokazalo da mu je ona srodnica u trećem koljenu, tražili su od pape Urbana VI. dispensu, odnosno dozvolu za sklapanje braka unatoč srodstvu.²⁷ Članak 107. Tripartita navodi da je zabranjeno sklapati brakove do četvrtog stupnja srodstva, uključujući i četvrti,²⁸ a svaki pokušaj sklapanja braka između rođaka zahtijevao je papinsko dopuštenje.²⁹ Iz apostolskog pisma datiranog 31. svibnja 1389. godine u Rimu, koje biskup i Papin rizničar Augustin piše pečuškom kanoniku i upravitelju potraživanja (dugova) apostolske riznice (papine blagajne) Rogeriju de Cavazisu, saznaje se da je Papa naredio supružnicima da trebaju platiti četvrtinu miraza i donacija s vjenčanja kao pomoć djevojkama koje su u dobi za udaju. Uz to Augustin, tvrdeći da u rimskoj kuriji nemaju točne informacije o toj vrijednosti, povjerava i naređuje Rogeriju de Cavazisu da istraži točnu vrijednost navedenog, da taj iznos naplati supružnicima te da ga prebaci u apostolsku riznicu. Augustin daje pečuškom kanoniku Rogeriju i potpuno ovlast da Stjepanu I. i njegovoj supruzi omogući dispensu, odnosno dozvolu za brak.³⁰

Stjepanova se supruga posljednji put u izvorima spominje 10. veljače 1401. godine, ali tada kao udovica jer se Stjepan I. 17. kolovoza 1397. navodi kao pokojni (quondam magistri domini Stephani de Korog Bani de Mach).³¹

diplomaticus Hungaricus Andegavensis IV. Budimpešta: Magyar Tudomány Akadémia, 1884. Str. 21–23.

¹⁵ MNL, OL, DL 3308, Smičiklas, Tadija. Nav. dj. (CD X), str. 549–551.

¹⁶ Wertner, Mór. Nav. dj., str. 167.

¹⁷ Wenzel, Gusztáv. Árpádkori új okmánytár. Codex diplomaticus Arpadianus continuatus XII. Budimpešta: A Magyar Tudomány Akadémia, 1874. Str. 623. Smičiklas, Tadija. Nav. dj. (CD VII), str. 321, Mažuran, Ive. Srednjovjekovni i turski Osijek. Osijek: HAZU, Zavod za znanstveni rad u Osijeku, Gradsko poglavarstvo Osijek, Školska knjiga Zagreb, 1994. Str. 53.

¹⁸ Wenzel, Gusztáv. Nav. dj., str. 623, Smičiklas, Tadija. Nav. dj. (CD VII), str. 321.

¹⁹ MNL, OL, DL 4205, Nagy, Imre. Anjoukori okmánytár. Codex diplomaticus Hungaricus Andegavensis V. Budimpešta: Magyar Tudomány Akadémia, 1887. Str. 499–500. Wertner, Mór. Nav. dj., str. 170.

²⁰ Wertner, Mór. Nav. dj., str. 170, Engel, Pál. Nav. dj. (KMG: Kórógyi).

²¹ Engel, Pál. Nav. dj. (KMG: Kórógyi).

²² Fejér, Georgius. Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis VIII/1. Budae: Typis Typogr. Regiae Unversitatis Vngaricae, 1832. Str. 524–525. Knauz, Ferdinandus. Monumenta ecclesiae Strigoniensis II. Strigonii: Typis Descriptis Gustavus Buzárovits, 1882. Str. 677.

²³ Engel, Pál. Magyarország a középkor végén. Digitális térkép és adatbázis a középkori Magyar Királyság településeiről – 1383, 1439, 1498. (PC CD-ROM). Budimpešta, 2002.

²⁴ Fejér, Georgius. Nav. dj. (VIII/1), str. 524–525. Wertner, Mór. Nav. dj., str. 170. Knauz, Ferdinandus. Nav. dj. (II), str. 677.

²⁵ MNL, OL, DL 4251, Nagy, Imre. Nav. dj. (Anjoukori okmánytár V), str. 543–546. Engel, Pál. Valkó megye középkori topográfiaja (rukupis). Str. 110.

²⁶ Fejér, Georgius. Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis X/1. Budae: Typis Typogr. Regiae Unversitatis Vngaricae, 1834. Str. 531. Koller, Joseph. Historia Episcopatus Quinqueecclesiarum III. Posenii: Sumptibus Joannis Michaelis Landerer, Typographi Et Bibliopolae, 1784. Str. 198.

²⁷ Fejér, Georgius. Nav. dj. (CD X/1), str. 531. Koller, Joseph. Nav. dj., str. 198.

²⁸ Rady, Martin; Bak, János M. Stephen Werbőczy's Tripartitum (1517). // Online Decreta Regni Mediaevalis Hungariae. The Laws of the Medieval Kingdom of Hungary. Budimpešta: Central European University, 2019. Str. 1453.

²⁹ Karbić, Damir. Hrvatski plemićki rod i običajno pravo. // Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 16. Zagreb: HAZU, 1998. Str. 93.

³⁰ Fejér, Georgius. Nav. dj. (CD X/1), str. 130, 530–532. Koller, Joseph. Nav. dj., str. 197–198. Fejér, Georgius. Index codicis diplomatici Hungariae ecclesiasticus ac civilis. Stipis Arpadiano-Andegavensis Ab anno 1301-1400. Budae: Typis Typogr. Regiae Unversitatis Vngaricae, 1835. Str. 27, 139. Mályusz, Elemér. Zsigmondkori oklevéltár I. Budimpešta: Akadémiai Kiadó Budapest, 1951. Str. 130.

³¹ MNL, OL, DL 42655.

Stjepan I. Korodški u braku je imao sinove Ivana I., Ladislava II., Stjepana II., Filipa V. te Nikolu I. Osim sinova imao je i kćer Doroteju.

O Stjepanovu sinu Stjepanu II. nema mnogo podataka, ali je poznato da je bio oženjen Katarinom Nemetinskom, kćeri slavanskog bana Davida Lacka od Szántóa.³² Dana 21. listopada 1423. u Rimu papa Martin V. daje Stjepanu II. i njegovoj ženi Katarini pravo da slobodno izaberu propovjednika.³³ Stjepan je s Katarinom imao dvije kćeri, Apoloniju i Uršulu.³⁴

DOROTEJA KORODŠKI I VEZE S VOĆINSKIMA

Stjepanova kći Doroteja svojom udajom za Petra Voćinskog povezala je obitelj Korodški s Voćinskim. O njezinoj bračnoj vezi doznaje se iz isprave Čazmanskog kaptola 10. listopada 1418. godine, kada Filip V. i Stjepan II. Korodški sa sestrom Dorotejom, udovicom Petra Voćinskog, sklapaju nagodbu sa Žigmundom Voćinskim oko posjeda Voćin, na koji je Žigmund tražio pravo. Naime, nakon Petrove smrti sklopljen je sporazum oko njegova nasljeđa. Tijekom života Petar je založio navedeni posjed svojoj supruzi za 3500 florena. U slučaju smrti udovice ili njezine udaje posjed bi dobila njezina braća Filip V. i Stjepan II., ali bi ga morali otkupiti za 3500 zlatnih florena.³⁵

FILIP V. I JELENA OD JOLSVE

Filip V. Korodški bio je oženjen Jelenom, kćeri palatina Eustahija od Jolsve,³⁶ o kojoj se prvi put doznaje iz isprave objavljene 20. lipnja 1433. godine, kada je već bila udovica (domina Elena vocata filia quondam domini Eusthay de Jlswa).³⁷ Ona se u ispravama spominje još jednom u rujnu 1436. godine, ponovno kao Elena relicta Comite Philipus de Korogh.³⁸

U braku su imali sina Ivana II. i kćer Katarinu.³⁹

KATARINA KORODŠKI I VEZA S PERÉNYIJIMA

Stjepanova kći i Ivanova sestra Katarina bila je udana za Ivana Perényija, s kojim je Ivan II. 27. lipnja 1454. pred dvorskim sućem Ladislavom de Paloczom sklopio nasljedni ugovor.⁴⁰ Ivanovi posjedi koje je unio u ugovor bili su utvrda Korodvar, trgovište Osijek, Čepin, Szombathely, Sze-

glak, trgovište Verőfény, Nemetin, kaštel Ivankovo, utvrda Harsány sa svim pripadajućim dobrima, kaštel Baranyavár, Beremend i Nádasd u Vukovskoj i Baranjskoj županiji te Stara Moravica (Okor) i Stari Sivac (Kamaras) u Bačkoj županiji.⁴¹ Bilo je određeno ako Ivan, odnosno njegov sin Gašpar umru bez muških nasljednika, posjedi pripadaju Ivanu Perényiju, odnosno njegovim sinovima, i obrnuto.⁴²

Katarina se kao udovica javlja 24. travnja 1459. godine.⁴³ Naime, tada gradsko vijeće grada Košice (Kassa, u županiji Abaúj) navodi kako je isplaćena polovina duga Stjepana Perényija koja je iznosila 537 florena zlata Nikoli Gurmanu. Perényiji su posjed Vizsoly (Wysol) u županiji Abaúj dali u zalag za 1074 florena zlata, a kada cjelokupan iznos bude isplaćen, posjed će im se vratiti. Isprava svjedoči da su Katarina i Ivan Perényi u braku imali sina Stjepana.

TRI BRAKA IVANA II. KORODŠKOG

Ivan II. Korodški jedini je pripadnik obitelji koji se triput ženio. Prva žena bila mu je Barbara Gorjanski. Iz isprave od 18. travnja 1434. godine saznaje se da je Ivan II. Korodški u braku te da ima dvoje djece, kćeri Katarinu i Mariju,⁴⁴ dok u ispravi od 13. studenoga 1434. papa Eugen IV. daje Ivanu II. Korodškom dopuštenje za brak s Barbarom, kćeri nekadašnjeg ugarskog palatina Nikole Gorjanskog, koji su sklopili bez znanja roditelja.⁴⁵ Zanimljiva je činjenica da je Barbarina majka bila Ivanova krsna kuma, što svjedoči o povezanosti tih obitelji i ranije te mogućnosti da je i kumstvo bila jedna potencijalna prepreka za brak.

Drugi brak Ivan II. sklopio je s Anom Morovički. Ivan II. uputio je molbu papi Eugenu IV. da brak poništi, a na njegov zahtjev za poništenje braka, objašnjavajući da nije konzumiran, i kralj Žigmund obraća se papi Eugenu IV. koji 19. prosinca 1437. godine poništava brak Ivana II. Korodškog i Ane Morovički.⁴⁶

Elizabetha Gorjanski, kći Ivana Gorjanskog iz banske loze Gorjanskih, bila je Ivanova treća žena. U ispravama se spominje 20. veljače i 18. ožujka 1443. godine⁴⁷ te ponovno u ispravi Bosanskog kaptola od 13. rujna 1449. godine (domina Elizabet... filia quondam egregy Johannis fily Johannis

³² Lukcsics, Pál. *Diplomata pontificum saec. XV: századai pápák oklevelei: Martinus papa V (1417-1451)*, I. Budimpešta: Academia scientiarum Hungarica, 1931. Str. 147.

³³ Norbert, C. Tóth. *Zsigmondkori oklevéltár X. Budimpešta: Felelős kiadó Gecsényi Lajos*, 2007. Str. 496. Lukcsics, Pál. *Nav. dj. (I)*, str. 147.

³⁴ MNL, OL, DL 36392.

³⁵ MNL, OL, DL 33349, Andrić, Stanko. *Podgorje Papuka i Krndije: prilozi za lokalnu povijest I // Scrinia Slavonica 8 (2008)*, str. 69–70.

³⁶ Jelšava u Slovačkoj.

³⁷ MNL, OL, DL 12514, Csánki, Dezső. *Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában II. Budimpešta: Kiadja A Magyar Tudományos Akadémia*, 1894. Str. 214–215, 220.

³⁸ MNL, OL, DL 12951.

³⁹ Engel, Pál. *Nav. dj. (KMG: Kórógyi)*.

⁴⁰ MNL, OL, DL 24541, Andrić, Stanko. *Nav. dj. (Korodski)*.

⁴¹ MNL, OL, DL 24541.

⁴² MNL, OL, DL 24541.

⁴³ MNL, OL, DL 81349, Kammerer, Ernő. *A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idős ágának okmánytára. Codex diplomaticus domus senioris comitum Zichy de Zich et Vasonkeo X. Budimpešta: Kiadja A Magyar Történelmi Társulat*, 1907. Str. 71–72.

⁴⁴ MNL, OL, DL 12530, Andrić, Stanko. *Nav. dj. (Korodski)*. Mažuran, Ive. *Ulomak nadgrobnog spomenika iz 15. stoljeća nađen u Osijeku // Anali Zavoda JAZU 3 (1984)*, str. 203.

⁴⁵ Lukcsics, Pál. *Diplomata pontificum saec. XV. Eugenius Papa IV. (1451-1447), Nicolaus Papa V. (1447-1455)*, II. Budimpešta: Magyar tudományos akadémia, 1938. Str. 128. Postoji mogućnost da su Ivan i Barbara bili u „nedopuštenom braku” neko vrijeme jer isprava od travnja 1434. spominje da su imali dvoje djece, a sedam mjeseci nakon toga, u studenome iste godine, dobivaju dopuštenje za brak. Postoji i mogućnost da su nakon sklapanja braka zatražili dozvolu od Pape, samo su ju dulje čekali. Nije poznato kada su tu dozvolu zatražili.

⁴⁶ Lukcsics, Pál. *Nav. dj. (II)*, str. 156, Fejér, Georgius. *Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis X/7. Budimpešta: Typis Typogr. Regiae Vniversitatis Vngaricae*, 1843. Str. 877–878. Koller, Josephus. *Nav. dj.*, str. 362–364.

⁴⁷ MNL, OL, DL 13706, Engel, Pál. *Nav. dj. (KMG: Kórógyi)*.

Ladislai fily Pauli de Gara) sa sinom Gašparom (Gaspar filii sui).⁴⁸

Ivan II. u braku je s Elizabetom Gorjanski dobio sina Gašpara, koji se 1447. godine kao maloljetan prvi put spominje u povijesnim izvorima.⁴⁹

POSLEDNJI ČLAN OBITELJI GAŠPAR KOROĐSKI

Posljednji član obitelji Korođski, Gašpar, razlikovao se od svojih predaka, ponajprije jer mu stvaranje veza brakom nije imalo značajnu ulogu. On je, naime, prekinuo zaruke s Apolonijom Rozgonyi, kćeri glavnoga tavernika i bivšega erdeljskoga vojvode Ivana Rozgonyija iz županije Abaúj, zbog čega vjerojatno gubi svoje posjede. U razdoblju nakon prekida zaruka Gašparova majka Elizabeta daruje Rozgonyijima gotovo sve njihove posjede, što bi se moglo povezati s činom prekida zaruka.⁵⁰

ZAKLJUČAK

Pripadnici obitelji Korođski brakovima su se povezivali s najznačajnijim plemićkim obiteljima u Ugarsko-Hrvatskom Kraljevstvu kao što su Moslavački, Treutul, Voćinski, Nemetinski, Gorjanski, Perényi te rodovima Péc i Bánca i po muškoj i ženskoj liniji. Da su se brakovi sklapali s važnim obiteljima za Ugarsko-Hrvatsko Kraljevstvo, svjedoči i činjenica da je primjerice Ivan II. Korođski za svoje dvije žene odabrao pripadnice obitelji Gorjanski.

Može se zaključiti da su sve obitelji s kojima su se Korođski povezali (Gorjanski, Morovički, Treutul, Péci), uključujući i same Korođske, ne samo obnašale važne državne svjetovne funkcije nego i bile povezane vjernom službom kralju Žigmundu i kraljicama Mariji i Elizabeti. Štoviše, sudjelovali su u istim političkim događajima, kao što su bitka kod Gorjana i borbe protiv Osmanlija. Za njihovu vjernu službu kralj Žigmund nagrađivao ih je brojnim posjedima. Korođski su bračnim vezama bili povezani i s obitelji Nemetinski, čiji su pripadnici u vrijeme dinastičkih nemira bili protiv kralja i kraljica.

Brak je bio strategija koja je povezivala plemićke obitelji ili je pak prethodna povezanost plemićkih obitelji rezultirala brakom, a čimbenici koji su na tu povezanost utjecali su teritorijalni, gospodarski, politički i kulturni. Korođski se stoga uklapaju u trend koji je karakterističan i za ostale kasnosrednjovjekovne plemićke obitelji. Bračnim su vezama Korođski proširili ne samo vlastite zemljoposjede nego i zonu političkoga i društvenoga utjecaja svoje obitelji na području srednje Europe.

Bračne veze među pripadnicima hrvatsko-ugarskog plemstva nisu bile samo pitanje prestiža ili nasljedstva nego i važan temelj političke suradnje. Primjerice, Nikola Treutul mlađi, sin Katarine Treutul, unuke Grgura Korođskog, dijelio je čast mačvanskog bana sa Stjepanom I. Korođskim. To potvrđuje činjenicu da su članovi obitelji Korođski djelovali u savezništvu s rodbinom stečenom ženidbenim vezama. Takva isprepletenost rodbinskih i političkih odnosa svjedoči o dinastičkoj povezanosti i složenoj mreži moći unutar plemićkog staleža 15. stoljeća.

LITERATURA

Andrić, Stanko. Podgorje Papuka i Krndije: prilozi za lokalnu povijest I // *Scrinia Slavonica* 8 (2008), str. 55–112.

Andrić, Stanko. Korođski, Kórógyi // *Hrvatski biografski leksikon*. Zagreb: Leksikografski zavod Miroslava Krleža, 2009. Sv. 7. Str. 632–635.

Csánki, Dezső. Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában II. Budimpešta: Kiadja A Magyar Tudományos Akadémia, 1894.

Engel, Pál. Magyarország a középkor végén. Digitális térkép és adatbázis a középkori Magyar Királyság településeiről – 1383, 1439, 1498. (CD-ROM). Budimpešta, 2002.

Engel, Pál. Középkori magyar genealógia. Magyarország világi archontológiája 1301-1457 (PC CD-ROM). Budimpešta: Arcanum Adatbázis Kft., 2001.

Jelaš, Danijel. Gradovi donjeg međurječja Drave, Save i Dunava u srednjem vijeku. Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, 2020.

Jozić, Mijo. Obitelj grofova od Korogja // *Vjesnik županije Virovitičke 21* (1912), Poseban prilog, br. 23.

Karbić, Damir. Hrvatski plemićki rod i običajno pravo. // *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti 16*. Zagreb: HAZU, 1998.

Karbić, Damir. The Šubići of Bribir. An Example of the Croatian Noble Kindred, doktorski rad. Budimpešta, 2000.

Karbić, Marija. Rod Borića bana. Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, 2013.

Lóvei, Pál. Posuit hoc monumentum pro aeterna memoria I. Budimpešta: Akadémiai Doktori Értekezés, 2009.

Mažuran, Ive. Ulomak nadgrobnog spomenika iz 15. stoljeća nađen u Osijeku // *Anali Zavoda JAZU 3* (1984), str. 195–208.

Mažuran, Ive. Srednjovjekovni i turski Osijek. Osijek: HAZU, Zavod za znanstveni rad u Osijeku, Gradsko poglavstvo Osijek, Školska knjiga Zagreb, 1994.

⁴⁸ MNL, OL, DL 14297.

⁴⁹ Teleki, József. Hunyadiak kora Magyarországon. Oklevéltár X. Pest: Emich Gusztáv Könyvnyomdája, 1853. Str. 194–195 (Magnificus Dominus Johannes de Korogh Comes perpetuus de Castellis).

⁵⁰ Andrić, Stanko. Nav. dj. (Korođski). Jelaš, Danijel. Gradovi donjeg međurječja Drave, Save i Dunava u srednjem vijeku. Slavonski Brod: Hrvatski institut za povijest – Podružnica za povijest Slavonije, Srijema i Baranje, 2020. Str. 73.

Rady, Martin; Bak, János M. Stephen Werbőczy's Tripartitum (1517). // *Online Decreta Regni Mediaevalis Hungariae. The Laws of the Medieval Kingdom of Hungary*. Budapest: Central European University, 2019.

Seletković, Petar. Plemički posjed Nevna u srednjem vijeku. // *Scrinia Slavonica* 18 (1) (2018), str. 26–68.

Wertner, Mór. Család történeti adalékok. I. Az első Kórogyiak // *Turul* 10 (1892), str. 166–172.

ARHIVSKA GRAĐA

Magyar Nemzeti Levéltár, Országos Levéltár.

Fond Diplomatikai Levéltár

OBJAVLJENA VRELA

Engel, Pál. Valkó megye középkori topográfiája (rukupis).

Fejér, Georgius. Index codicis diplomatici Hungariae ecclesiastici ac civilis. Stirpis Arpadiano-Andegavensis Ab anno 1301-1400. Buda: Typis Typogr. Regiae Universitatis Vngaricae, 1835.

Fejér, Georgius. Codex diplomaticus Hungariae ecclesiasticus ac civilis, IV/2, VIII/1, X/1, X/7. Buda: Typis Typogr. Regiae Universitatis Vngaricae, 1829, 1832, 1834, 1843.

Ipolyi, Arnold; Nagy, Imre; Véghely, Dezső. Hazai okmánytár. Codex diplomaticus patrius VI. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1876.

Knauz, Ferdinandus. Monumenta ecclesiae Strigoniensis II. Strigonii: Typis Descriptis Gustavus Buzárovits, 1882.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan. Regesta documentorum regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae saeculi XIII. Sv. 24 (1240-1248); sv. 27 (1256-1279); sv. 28 (1280-1295) // *Starine JAZU XXIII*. Zagreb: JAZU.

Kammerer, Ernő. A zichi és vásonkeői gróf Zichy-család idős ágának okmánytára. Codex diplomaticus domus senioris comitum Zichy de Zich et Vasonkeo X. Budapest: Kiadja A Magyar Történelmi Társulat, 1907.

Koller, Joseph. Historia Episcopatus Quinqueecclesiarum III. Posonii: Sumptibus Joannis Michaelis Landerer, Typographi Et Bibliopola, 1784.

Lukcsics, Pál. Diplomata pontificum saec. XV: századi pápák oklevelei:

I. Martinus papa V (1417-1451), I. Budapest: Academia scientiarum Hungarica, 1931.

II. Eugenius Papa IV. (1451-1447), Nicolaus Papa V. (1447-1455). Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1938.

Mályusz, Elemér. Zsigmondkori oklevéltár I. Budapest: Akadémiai Kiadó Budapest, 1951.

Nagy, Imre. Anjoukori okmánytár. Codex diplomaticus Hungaricus Andegavensis IV, V. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1884, 1887.

Norbert, C. Tóth. Zsigmondkori oklevéltár X. Budapest: Felelős kiadó Gecsényi Lajos, 2007.

Smičiklas, Tadija. Codex diplomaticus regni Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae. Diplomatički zbornik kraljevine Hrvatske, Dalmacije i Slavonije IV, VII, X. Zagreb: JAZU, 1906, 1909, 1912.

Teleki, József. Hunyadiak kora Magyarországon. Oklevéltár X. Pest: Emich Gusztáv Könyvnyomdája, 1853.

Wenzel, Gusztáv. Árpádkori új okmánytár. Codex diplomaticus Arpadianus continuatus XII. Budapest: Magyar Tudományos Akadémia, 1874.

MARRIAGE ALLIANCES OF THE FAMILY OF KÓRÓGY

SUMMARY

The issue of marriage was of great importance in the life of every noble and magnate family, as the conclusion of a marriage often led to alliances with other families. At the same time, marriage could also be the result of connections that already existed between families. The deliberate arrangement of marriages enabled territorial expansion, a characteristic feature of the noble and the magnate family of Kórógy, which was among the most prominent in the late Middle Ages within the Kingdom of Hungary-Croatia. Through both male and female lines, the family of Kórógy established marriage alliances with influential noble families such as the Moslavački, Voćinski, Nemetinski, Gorjanski, and Perényi families, as well as with the Péc and Bánca clans. The choice of marriage partners reflects the social and economic status of the family itself, as well as its political interests. Marriage alliances were not merely a matter of prestige, but also formed the basis for political cooperation between members of the family of Kórógy and the families with whom they were connected through marriage.

Keywords: 13-15 century, Kingdom of Hungary-Croatia, the Family of Kórógy, Late Middle Ages, Marriage Alliances